

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGAUS EISMO AUTOMOBILIŲ KELIAIS
ĮSTATYMO NR. VIII-2043 30 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XVP-109**

2025 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2025 m. kovo 26 d. sprendimo Nr. SV-S-123 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII- 2043 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XVP-109 (toliau – Įstatymo projektas), kurio tikslas – mažinti didmiesčiuose piko metu dėl techninių eismo įvykių susidarancias transporto priemonių spūstis (Įstatymo projektu nustatomas operatyvesnis eismo įvykių vietų atlaisvinimas ir transporto priemonių srautų atkūrimas aktualus ne tik užtikrinant saugų eismą, bet ir mažinant oro taršą, numatomas reguliavimas sudarytų sąlygas mažinti degalų sąnaudas ir į aplinką išmetamų teršalų kiekį), tačiau siūlyti Lietuvos Respublikos Seimui tobulinti Įstatymo projektą atsižvelgiant į šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo (toliau – keičiamas įstatymas) 30 straipsnio 2 dalyje, be kita ko, siūloma nustatyti, kad kai su eismo įvykiu susiję eismo dalyviai sutaria dėl eismo įvykio aplinkybių, privalo užfiksuoti eismo įvykio vietą nuotraukomis ir (ar) vaizdo įrašais bei kuo skubiau patraukti transporto priemones iš kelio ruožo, kuriame susidaro transporto grūstis, o patraukus transporto priemones, Kelių eismo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 „Dėl Kelių eismo taisyklių patvirtinimo“, (toliau – KET) nustatyta tvarka užpildyti eismo įvykio deklaraciją. Pažymėtina, kad pagal šiuo metu Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDĮ) 12 straipsnio 1 dalies 2 punkte, KET 3.3 papunktyje ir 220 punkte nustatytą teisinį reguliavimą eismo dalyvių sutarimas dėl eismo įvykio aplinkybių kaltininko iš esmės užfiksuojamas nepatraukus automobilių, užpildžius eismo įvykio deklaraciją ir ją pasirašius. Kaltininkui atsisakius pasirašyti šį dokumentą dėl pasikeitusio požiūrio į eismo įvykio aplinkybes, t. y. kilus nesutarimams, apie eismo įvykį pranešama policijai, o ši turi galimybę įvertinti realias eismo įvykio pasekmes ir jo aplinkybes dėl to, kad transporto priemonės dar nėra patrauktos ir visi reikšmingi įrodymai yra įvykio vietoje. Įstatymo projektu siūlomas imperatyvus nurodymas kuo skubiau patraukti transporto priemones iš kelio ruožo, skubant priimti sprendimą, gali nulemti klaidingą vairuotojų eismo įvykio situacijos vertinimą, todėl, net ir esant preliminariam žodiniam susitarimui dėl kaltės, gali kilti rizika, kad bus pažeistos nukentėjusiųjų teisės į tinkamą žalos atlyginimą, nes transporto priemonės jau bus patrauktos, o įvykio vieta pakeista, įrodyti įvykio aplinkybes gali būti sudėtinga. Tai ypač aktualu tais atvejais, kai, patraukus eismo įvykyje dalyvavusias transporto priemones, pirminis kaltės vertinimas pasikeičia ir tarp vairuotojų kyla ginčas. Vis dėlto, esant tarpusavio susitarimui ir pasitikėjimui, būtų tikslinga palikti galimybę patraukti transporto priemones iš važiuojamosios kelio dalies į saugesnę vietą, prieš tai tinkamai nufotografavus (nufilmavus), ir tuomet užpildyti eismo įvykio deklaraciją. Atsižvelgiant į tai, siūloma Įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamo įstatymo 30 straipsnio 2 dalyje vietoje žodžių

„bei kuo skubiau“ įrašyti žodį „gali“, taip pat papildyti nuostatomis, numatančiomis reikšmingus aspektus, į kuriuos vairuotojai turėtų atkreipti dėmesį fotografuodami (filmuodami) eismo įvykio vietą, ir išdėstyti šią dalį taip:

„2. Jeigu kelio ruože, kuriame dėl įvykusio eismo įvykio susidaro transporto grūstis, tačiau jo metu nebuvo sužeistas arba (ir) nežuvo žmogus, o su eismo įvykiu susiję eismo dalyviai sutaria dėl eismo įvykio aplinkybių ir nekviečia policijos į eismo įvykio vietą, su eismo įvykiu susiję eismo dalyviai privalo užfiksuoti eismo įvykio vietą nuotraukomis ir (ar) vaizdo įrašais, kad būtų matomi eismo įvykio tyrimui ir žalai nustatyti reikšmingi objektai (transporto priemonių padėtys po eismo įvykio, susidūrimo vieta, kiti pėdsakai, transporto priemonių, krovinio, kelio ir jo elementų ar jo statinių, ar kitokio turto apgadinimai), ir gali patraukti transporto priemones iš kelio ruožo, kuriame susidaro transporto grūstis, o patraukę transporto priemones, privalo KET nustatyta tvarka užpildyti eismo įvykio deklaraciją.“

2. Įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamo įstatymo 30 straipsnio 3 dalyje, be kita ko, siūloma nustatyti, kad su eismo įvykiu susiję eismo dalyviai privalo kuo skubiau patraukti transporto priemones iš kelio ruožo net ir tuo atveju, kai jie nesutaria dėl eismo įvykio aplinkybių, jeigu kelio ruože yra įrengtos nuolatinio eismo stebėjimo sistemos ir tai pažymėta atitinkamais kelio ženklais. Pažymėtina, kad siekiant nustatyti eismo įvykių aplinkybes ir jų kaltininkus yra svarbu tiksliai užfiksuoti transporto priemonių padėtis po eismo įvykių, jų susidūrimo vietas, kitus eismo įvykių pėdsakus, taip pat transporto priemonių ir kito turto apgadinimus. Šių reikšmingų duomenų fiksavimas reikalauja tam tikrų žinių ir įgūdžių, kad jų padėtis išmatavus centimetrų tikslumu ir pažymėjus eismo įvykio vietos plane vėliau būtų galima atkurti eismo įvykio eigą, įvertinti vairuotojų veiksmus ir priimti jų atžvilgiu teisingus sprendimus. Nors nuolatinio eismo stebėjimo sistemos gali užfiksuoti eismo įvykio faktą ir jo pasekmes, dėl galimų kamerų išdėstymo apribojimų, objekto uždengimo, pavyzdžiui, kai vienas automobilis užstoja kitą, ar prastų apšvietimo sąlygų šių sistemų įrašai nebūtinai leis detalai nustatyti patį transporto priemonių susidūrimo momentą ir jo priežastis. Šios filmuotos ar fotografuotos medžiagos vėliau gali nepakakti nagrinėjant vairuotojų ginčą dėl kaltės ir atitinkamų nuobaudų taikymo. Be to, galimi įrangos techniniai gedimai ar panašios situacijos, dėl kurių būtų prarasti svarbūs įrodymai ir apsunkinta galimybė atlikti tyrimą, nustatyti eismo įvykio aplinkybes, jas įrodinėti ir vertinti.

Reikalavimas patraukti transporto priemones iš eismo įvykio vietos, kai tarp dalyvių nėra sutarimo dėl kaltės, reikštų, kad bet kuris iš jų galėtų likti be objektyvių įrodymų, reikalingų civilinei atsakomybei nustatyti. Toks teisinis reguliavimas ne tik apsunkintų teisingo žalos atlyginimo galimybę, bet ir skatintų ginčus perkelti nagrinėti civilinio proceso tvarka, apsunkintų teismo darbą dėl įrodymų nepakankamumo. Dėl to išaugtų teismų darbo krūviai, padidėtų bylinėjimosi išlaidos proceso šalims, o kai kuriais atvejais tai lemtų ir nepagrįstą žalos atlyginimo atmetimą, ypač tais atvejais, kai kaltės nebūtų galima objektyviai įrodyti.

KET nėra nustatyta kelio ženklų, kuriais vairuotojai būtų informuojami apie eismo stebėjimo sistemas kelio ruožuose, o informacinės lentelės, kurios paprastai įrengtos tokiose vietose asmens duomenų ir privatumo apsaugos aspektais, nelaikytinos kelio ženklais. Pildyti KET ir nustatyti naujus kelio ženklus, kuriais būtų privalomai žymimi kelio ruožai su įrengtomis eismo stebėjimo sistemomis, būtų netikslinga, nes tai gerokai padidintų kelio ženklų skaičių, kurie realiai neturi įtakos eismo saugumui užtikrinti ir nėra susiję su eismo organizavimu. Be to, tai padidintų miesto vizualinę taršą, kuri atitrauktų transporto priemonių vairuotojų dėmesį nuo eismo situacijos, esminių kelio ženklų (pavyzdžiui, pirmumo, draudžiamųjų ir kt.) stebėjimo ir transporto priemonės valdymo, kas nepriimtina saugaus eismo požiūriu.

Atsižvelgiant į tai, siūloma atsisakyti Įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamo įstatymo 30 straipsnio 3 dalies.

3. Siekiant Įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamo įstatymo 30 straipsnio 2 dalies, numatančios, kad eismo įvykio deklaracija yra pildoma patraukus transporto priemones iš įvykio vietos, suderinamumo su TPVCAPDĮ 12 straipsnio 1 dalies 2 punkte įtvirtinta nuostata, numatančia, kad eismo įvykio deklaracija pildoma eismo įvykio vietoje, nubraižant eismo įvykio schemą, aprašant eismo įvykio aplinkybes, užpildant kitus deklaracijos formos laukus ir nurodant reikaujamą informaciją, t. y. transporto priemonės nepatraukus iš įvykio vietos, siūloma kartu su Įstatymo projektu teikti atitinkamą TPVCAPDĮ pakeitimo įstatymo projektą, kuriame nuostatos dėl eismo dalyvių veiksmų, įvykus eismo įvykiui, būtų suderintos su pirmiau aptartomis keičiamo įstatymo nuostatomis.

4. Įgyvendinant Įstatymo projekto 1 straipsnio nuostatas turės būti pakeistos KET. Pažymėtina, kad Įstatymo projekte nustatytas įstatymo įsigaliojimo terminas yra praradęs aktualumą, todėl būtina Įstatymo projektą patikslinti – nustatyti naują įstatymo įsigaliojimo terminą ir įvertinti tai, kad KET pakeisti bus reikalingas bent 3 mėnesių terminas.

Ministras Pirmininkas

Susisiekimo ministras